

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgeve van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

Adres redactie: ds H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist

NIJMEGEN — J. KEUNING

De grote daden van God

(HANDELINGEN 2 : 11)

Hebben wij vaak niet het gevoel, dat het na de uitstorting van de Heilige Geest afgelopen is met de daden van God? Dat er daarna alleen nog maar wóorden volgen?

En we hebben zo langzamerhand genoeg van woorden. Woorden die de wereld niet anders gemaakt hebben.

Waar zijn nu Gods ijver en Gods machtige daden? Die vraag van eeuwen geleden (Jesaja 63 : 15) is zeker ook een vraag van deze tijd, waarin alle mooie woorden als holle leuzen op de mesthoop worden gegooid wanneer achter die woorden geen realiteiten zitten. Een tijd, waarin alle woorden over God met hoongelach en schouderophalen worden beantwoord, als achter die woorden van God niet werkelijk God zelf zit. Een God, die zijn handen uitsteekt naar deze wereld van onvrede en misnoegen, van wanhoop en pijn, die er wat aan doet, die er echt wat aan doet.

Is het na pinksteren afgelopen met de daden van God?

Dit is in elk geval wel duidelijk: als de Heilige Geest wordt uitgestort, zijn de discipelen er heilig van overtuigd dat het nu pas goed beginnen gaat met Gods daden.

Dat is ook geen wonder. Bij alles wat God aan Israël deed bleef het besef levend, dat dit het eigenlijke nog niet was. Dat dit nog slechts een aanloop was. God haalde Abraham uit zijn vaderland. Hij voerde Israël door de Rode Zee en bracht ze Kanaän binnen. Hij maakte door David zijn volk groot. En zelfs toen de ballingschap kwam, was dat het einde niet: God maakte toch weer een nieuw begin. Maar bij dat alles deed Hij Israël weten: dit zijn nog slechts de voorbereidingen voor wat Ik uiteindelijk doen ga. De aanloop voor het beslissende, het doorslaggevende.

Beslissend en doorslaggevend. Zo heeft Jezus zijn verschijning aan Israël gepresenteerd: de Geest des Heren is op mij; daarom dat Hij mij gezalfd heeft om aan de armen het evangelie te brengen; en Hij heeft mij gezonden om aan gevangenen loslating te verkondigen en aan blinden het gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijheid, om te verkondigen het jaar van Gods welbehagen. Nu gaat God doen wat Hij beloofd heeft. Het rijk van God is midden onder u.

Het rijk van God brak door in de wonderen die Jezus verrichtte. Het brak door aan het kruis, toen Jezus de overheden en de machten ontwapende en ze openlijk tentoonstelde en zo over ze zegevierde (Col. 2 : 15). En het breekt radicaal door met de uitstorting van de Heilige Geest. Dan is het alsof er een dam bezwijkt, alsof een stormvloed zich baanbreekt.

En daar zijn de discipelen dan ook vol van. Ze verkondigen de grote daden Gods. Ze zeggen: mensen, God doet wat. God doet iets geweldigs. Hij heeft machtige dingen gedaan, vroeger. Maar dat alles haalt nog niet bij wat God nu doen gaat.

En dan spreken ze over Jezus. Over zijn woorden en daden. En over het kruis. En ze jubelen over de opstanding. En ze zijn buiten zichzelf over dat wonderlijke dat ze nu beleven. En over het geweldige wat ze verwachten mogen: bloed en vuur en rook; en allen die zich tot God wenden zullen behouden worden. Echt: behouden. Gered. Want de zonden worden vergeven. En de mensen worden anders. En de wereld wordt anders: vol vrijheid en recht. En er komt vrede tussen vijanden. En leven. En veiligheid. En een onherkenbaar bestaan.

—o—

Er is natuurlijk over het pinksterfeest veel meer te zeggen. Maar dit staat vast: wij zullen met de uitstorting van de Heilige Geest nooit raad weten, wanneer wij niet verrukt zijn van Gods daden.

Door heel het nieuwe testament heen blijkt het duidelijk: de kerk van Christus is een kerk die, ook als alles weer tot normale proporties is teruggebracht, als het gewone leven weer zijn loop neemt, als al het gewone verdwenen is, buiten zichzelf is, omdat God de God is die wonderen doet. Een kerk die, ook als de ekstase verdwenen is, toch in ekstase is. Omdat Jezus leeft en omdat Hij zijn Geest gezonden heeft. En omdat de Geest van God machtige dingen doet, juist daar, waar wij ze het allerminst verwachten.

Wij zijn niet klaar als wij de ekstase van de apostelen wegvuiven: dat was slechts voor die ene keer. Of: dat was oosterse buitensporigheid en daar hebben nuchtere hollanders, doorgewinterde gereformeerden, geen boodschap aan.

Zijn wij nooit in ekstase over iets geweldigs, wat we beleven? Zo dat we wel kunnen juichen en zingen. Is het ons nooit overkomen dat we, zonder het van plan te zijn, voor we het wisten, het uitschreeuwden van verrassing. Hebben wij het nooit meegemaakt dat rustige, bezadigde mannen, serieuze ouderlingen, buiten zichzelf raakten, als ze op het t.v.-scherm een moord van een doelpunt zagen maken?

Zo enthousiast mogen wij zijn over het kruis, over de opstanding, over de uitstorting van de Heilige Geest. Over God, die vandaag wonderen doet. Ongelooflijke dingen. Als wij voor het ongelooflijke niet blind geworden zijn. Als wij het ongelooflijke maar niet afgeschreven hebben, omdat we er niet meer in geloven.

Zijn wij nog ondersteboven van wat we zéppen te geloven? Wachten we werkelijk op wat God doen zal omdat we overwonnen zijn door wat Hij gedaan hééft?

Dan zullen we het ook merken, dat God wat doet. Dat God — zo zegt de bijbel het — ook onder ons, wékelijk: ook onder óns, oneindig veel meer kan doen dan wij bidden of beseffen.

KERKELIJK Leven

■ DE GEREFORMEERDE GEZINDTE (3)

In dit laatste artikel over de Gereformeerde Gezindte willen we nog een paar dingen noemen die men beslist weten moet om de visie van Groen van Prinsterer op de Gereformeerde Gezindte goed te verstaan. Ik wil nl. wijzen op zijn oordeel over de Afscheiding, zijn houding tegenover de Afscheidenen en zijn strijd voor Kerkherstel. Uiteraard kan dit slechts zeer summier geschieden. Men zou er een boek over kunnen schrijven.

■ Groen en de Afscheiding

Zoals ieder, die een beetje bekend is met de kerkgeschiedenis van de vorige eeuw, weet, heeft Groen van Prinsterer de Afscheidingsbeweging in 1834 en volgende jaren veroordeeld.

Naar zijn overtuiging was de invoering bij Koninklijk Besluit van de verderfelijke organisatie van 1816 een door en door wederrechtelijke daad. Die organisatie werd als een juk op de kerk gelegd, maar was haar wezensvreemd. Zij kon daarom de kerk, het wezen ervan, niet veranderen.

Het criterium van de kerk ligt immers niet „in veranderlijke Reglementen en voorbijgaande leerstellingen en grillen, telkens der zegevierende partij van den huidigen dag”, maar „in de onveranderlijkheid van het geloof dat, in de menigvuldigheid en overeenstemming der vormen van belijdenis, aan het licht gebracht wordt”. Dat criterium ligt „in het leven en blijvend Formulier, dat, naar de behoefte van tijd en plaats, in de gansche reeks der getuigenissen van het geloof uitgedrukt is; in een hetzij beschreven, hetzij niet beschreven Symbool, waarmee de Kerk, ten allen tijde, bereid is aan een iegelijk reken-schap te geven van haar hoop; waarin zich, ten allen tijde, de eenzelvigheid van haar wezen, de voortdoring van haar persoonlijkheid openbaart.”¹⁾

De kerk die dit criterium bezit is nu in de, met haar geloof en belijdenis vloekende, anti-christelijke, haar opgedrongen kerkvorm blijven voortbestaan. In het revolutionaire Genootschap bleef de oude Geref. Kerk voortleven! Hoe geboeid en geschonden zij daarin ook was.

Bovendien was in het Algemeen Reglement van het Ned. Herv. Kerkgenootschap voorgescreven dat het hoofddoel van allen die in onderscheidene betrekkingen met het kerkelijke bestuur waren belast o.a. bestond in het handhaven van de leer der Geref. Kerk.²⁾

Derhalve was naar Groens overtuiging **rechtens**, en, als men lette op het overblijfsel der gelovigen daarin, tegelijk ook **feitelijk** de aloude Geref. Kerk in het nieuwerwetsche genootschap van 1816 blijven voortleven.³⁾ En daarom mocht men zich in 1834 niet van de de Ned. Herv. Kerk afscheiden. Dat was een eigendunkelijk verlaten van de post door God

gewezen. De Afscheiding was z.i. ongeoorloofd, ontijdig, overijld, voorbarig, praema-tuur.⁴⁾

■ Groen en de Afscheidenen

Keurde Groen de Afscheiding van 1834 af — met de Afscheidenen wist hij zich door éénzelfde geloof, éénzelfde trouw aan de confessie innig verbonden. Hij heeft hen van ganser harte als broeders-in-Christus en als medeleden van de Hervormde, de Geref. Kerk, — de Gereformeerde gezindte — erkend en aanvaard.

Voor de Afscheidenen, zo schreef hij in zijn prachtige „**Het Regt der Hervormde Gezindheid**”, heb ik steeds „sympathie” gehad. „Sympathie, in den etymologischen zin van medelijden; sympathie, in de uitgebreide beteekenis van belangstelling en deelneming in hun werk en lot.

Medelijden om de grootheid van het onrecht.

Medelijden om het blijkbaar onzer broederlijke betrekking als één lid lijdt, zoo lijden alle leden mede.

Belangstelling, omdat zij getoond hebben iets, en veel zelfs, voor hun overtuiging over te hebben.” Zij hebben „het bewijs geleverd dat er in Nederland, te midden van zoo veel slapheid in de behartiging van hooger beginsel, van zooveel verslaving aan eigenbelang, bij sommigen echter nog bereidvaardigheid is om aan hetgeen men voor waarheid houdt, eenig offer te brengen. Zij hebben boeten betaald, zij hebben gevangenisstraf ondergaan, zij hebben inlegeringen verduurd; velen hunner hebben thans, om vrijheid van Christelijk onderwijs te verlangen, vaarwel gezegd aan den geliefden vaderlandschen grond... In het voorbeeld van menig afgescheidene is het gebleken dat het niet geheel aan eene Christelijke veerkracht ontbreekt die zich verder uitstrekt dan tot redekaveling en schriftelijk protest.”⁵⁾

Ik heb, zo schreef Groen aan de latere Kamper hoogleraar S. v. Velzen, voorzover ik weet geen enkele gelegenheid laten voorbijgaan „om te verklaren, dat ik het regt der Afscheidenen erken; dat velen onder hen, naar mij voorkomt, standvastigheid en veerkracht hebben betoond; dat zij evenzeer als wij, leden zijn der bestaande Nederlandsche Hervormde Kerk; dat de herstelbaarheid van het Hervormd Kerkgenootschap twijfelachtig; en daarentegen eenheid der kerkgemeenschap, waar vasthouding aan de leer met vruchtbaarheid van het geloofsleven gepaard gaat, ontwijfelbaar is.”⁶⁾

En, om nog één uitspraak te releveren, als de Afscheiden Kerk van Den Briel in 1872, ter herinnering aan de bevrijding van die stad in 1572, een „Geuzenkerk” gaat bouwen, schrijft Groen: „Voor de Geuzenkerk te Brielle heb ik gaarne een bijdrage gezonden. Ook ten blijke dat ik, even als in 1837, de Christelijk-Gereformeerden (de Afscheidenen en vervolgd van vroeger dagen) als een echt en belangrijk deel van onze in de belijdenis der bloedgetuigen gefundeerde Hervormde Kerk, moeder van het Gemeenebest, lief heb en waardeer... De Afscheidenen zijn, ook bij ons, een voor de leden van het Hervorm-

de Kerkgenootschap sprekend bewijs, dat ook de Hervormde Kerk als Vrije Kerk, zou kunnen bestaan.”⁷⁾

Er zouden nog heel veel dergelijke uitspraken te noemen zijn. Ik noem er nog enkele: De Afscheidenen zijn gereformeerden, gereformeerden bij uitstek.⁸⁾ Zij hebben zich buiten het Hervormd Kerkgenootschap gegeven, maar blijven bij de Hervormde Kerk.⁹⁾ Zij zijn gestoten, gesmaad, getergd en uitgedreven.¹⁰⁾ In naam der verdraagzaamheid is in 1834 de Gemeente gedeeltelijk uit het Hervormd Genootschap gejaagd.¹¹⁾ De Hervormde Kerk is thans in Synodaal-kerkelijken en Afscheidenen verdeeld.¹²⁾ Die vormen de tijdelijk uiteengeraakte delen der Geref. Kerk.¹³⁾ De Afscheidenen vormen een veerkrachtig deel der Hervormde Gemeente, ze zijn door het verlaten van een gouvernementaal kerkgenootschap, „welligt des te meer” lid gebleven van de Hervormde Kerk.¹⁴⁾

Op bijzonder concrete manier drukte Groen zijn opinie in deze eens zó uit: „Mijn vriend Brummelkamp (de hoogleraar aan de Theol. School van Kampen - C.V.), geen lid van het in 1816 gestichte Kerkgenootschap, is lid van de Hervormde Kerk. Zaalberg (destijds een zeer bekend modern predikant in Den Haag - C.V.) lid niet slechts, maar een der **celebriteiten** van het Kerkgenootschap, is niet lid van de Hervormde kerk.”¹⁵⁾

■ Groens strijd voor kerkherstel

Men zou uit het reeds genoemde een geheel vertekend beeld van Groens opvatting omtrent de Gereformeerde Gezindte ontvangen als niet nog één ding werd gezegd.

Het is dit, dat Groen heel zijn leven, en dat met steeds toenemende klem en ernst, heeft gevochten om de aloude Geref. Kerk uit de boeien van de met haar wezen vloekende organisatie te bevrijden, en haar weer te doen worden tot een kerk die **metterdaad** trouw is aan wat zij volgens haar geloofsbelijdenis zei te belijden.

Men beseft de diepe ernst van dit streven van Groen als men hem — die de Afscheiding van 1834 als overijld diskwalificeerde! — steeds weer hoort betogen dat de strijd voor kerkherstel **moet** gestreden worden, **Geestelijk** moet worden gestreden, zonder daarbij door vrees voor afscheiding te worden beheerst of een afscheiding a priori uit te sluiten.

Zullen wij ons afscheiden? vraagt Groen in 1847. En hij antwoordt op die vraag „Welligt; te weten, op de voorwaarden die wij van den beginne af als de **conditio sine qua non** van eene geoorloofde Afscheiding gesteld hebben. Ja, wij zullen ons afscheiden, zoo men ons bewijst dat de Symbolische Schrift in het kerkgenootschap geen wettig gezag heeft; dat elk uitzigt op verbetering en herstel onder de vrome wenschen of droomerijen van welmeenend zelfbedrog behoort.” Het komt er voor alles op aan de strijd voor kerkherstel rusteloos te voeren! „De vraag der Afscheiding zal van ondergeschikt belang zijn, en het antwoord in de ontwikkeling der omstandigheden worden gezocht. — Zie hier het tweërlei alternatief. Of eene wezenlijke hervorming in het kerkgenootschap zal de leus der terugkomst van onze uitgeweken geloofsge-nooten zijn; of wij zullen, door de volkomenheid van het onrecht, tot eene Scheiding worden gedrongen, waarbij de noodzakelijkheid eener keus tusschen belijdenis of verzaking van het Christelijk geloof, voor allen die de waarheid, gelijk zij de leer van onze Kerk is, kennen en liefhebben, duidelijk zal worden gemaakt.”¹⁶⁾ Groen voert het pleidooi voor „een wettigen strijd, ten gevolge waarvan onze eenige troost beide in het leven en in het sterven, of als grondslag van het Kerkgenootschap erkend, of, zoo dat ondoenlijk

¹⁾ **Het Regt der Hervormde Gezindheid**, Amsterdam, 1848, XIII! **Kerkgemeentelijk Overleg**, 27 **Ned. Gedachten**, II, 96; Vergl. **Het Regt** enz. 100: „Het kenmerk der Gezindheid is het Formulier waarbij de leer geconstateerd wordt”.

²⁾ Dit artikel - in het Reglement van 1816 art. IX, na 1852 XI - luidde: „De zorg voor de belangen, zoo van de Christelijke Kerk in het algemeen als van de Hervormde Kerk in het bijzonder, de handhaving harer leer... moeten steeds het hoofddoel zijn van allen, die in onderscheiden betrekkingen, met het kerkelijk bestuur belast zijn.”

³⁾ **De Maatregelen tegen de Afscheidenen** enz. 15; **Aan de Hervormde Gemeente**, 76-79; **Het Regt** enz., 4, 5, 33, 40, 41, 42, 119; **Kerkgemeentelijk Overleg**, 95.

⁴⁾ **Aan de Hervormde Gemeente**, 76/7, **Het Regt**, 128, 132; **Kerkgem. Overleg**, 96, 100; **Ned. Ged.**, III, 159; V 292.

⁵⁾ 125/6. **Het Regt der Hervormde Gezindheid** is een, helaas weinig bekend, magistraal boek. Men zou het als de kerkelijke equivalent van zijn **Ongeloof en Revolutie** kunnen typeren. Het is verbazingwekkend welk een enorme kennis en diep inzicht in de kerkelijke problematiek Groen in dit boek demonstreert.

⁶⁾ **Aan Ds. S. van Velzen**, in: **Verspreide Geschriften**, II, 135.

⁷⁾ **Nederlandse Gedachten**, 5 april 1872, IV, 104.

⁸⁾ **De Maatregelen** enz., 60, 62; **Het Regt** enz., 129, 133, 134.

⁹⁾ **De Maatregelen** enz., 61; **Het Regt** enz., 133/5; **Parlementaire Studiën en Schetsen**, IV, 27.

¹⁰⁾ **De Maatregelen** enz., 39; **Ned. Ged.**, I, 119.

¹¹⁾ **Narede van vijfjarigen strijd**, 169 **Ned. Ged.**, I, 30.

¹²⁾ **Ned. Ged.**, I, 115; II, 247/8.

¹³⁾ **Ned. Ged.**, II, 284.

¹⁴⁾ **Ned. Ged.**, II, 247/8; V, 99.

¹⁵⁾ **Ned. Ged.**, IV, 315/6.

¹⁶⁾ **Het Regt**, enz., 136/8.

bevonden wierd, aan ééne vrije Kerk, voortzetting der Nederlandsche Gereformeerde Kerk, ten grondslag zou worden gelegd." ¹⁷⁾

Neen, Afscheiding mag nooit worden gezocht of bedoeld. Maar nooit kan een organisatie als die van de Ned. Herv. Kerk na 1816, een kerkeraad ontheffen van de verplichting om een godslasterlijke prediking onverwijld te beletten. ¹⁸⁾ Met een anti-christelijke richting kunnen Christenen geen gemeenschap hebben en zolang de kerk een Christelijke is, hebben Christenen het recht er in te blijven — doch slechts dan wanneer alles geschiedt, om de anti-christelijke moderne richting kerkelijk uit te drijven. Scheiding wordt onmisbaar, hetzij men de modernen er uit drijft, hetzij men door hen uitgedreven wordt. ¹⁹⁾

¹⁷⁾ Idem, 21.

¹⁸⁾ *Parlementaire Studiën en Schetsen* XIII, 12; XVII, 20.

¹⁹⁾ Dit schreef Dr. Schwartz in *De Heraut*. Groen citeert dit woord in *Parlem. Studiën en Schetsen*, VI, 26. Hij zet onder dit citaat: „Zeer juist. Onophoudelijk, sedert 1842 en vroeger tegen de modernen of vaders der modernen ook door mij gezegd.” Vgl. *Het Regt* enz., XVII: „Zoo men aldus of een uitdrijven of een uitwijken der geloovigen onvermijdelijk maakt.”

²⁰⁾ *Confessioneel of Reglementair*, 3, 4.

En hoe serieus Groen dit alles bedoelde bleek wel toen de bekende moderne predikant dr. Zaalberg in 's-Gravenhage beroepen was. Hij schrijft dan een reeks brochures. En daarin vraagt Groen „onverwijld schorsing” van deze predikant en kennisgeving daarvan aan hooger kerkbestuur. En daarna? Doorzetten, niet lafhartig terugdeinzen voor een onchristelijk bevel van een zogenaamde synode. Er zou dan een algemene strijd kunnen ontstaan die het begin van het einde kan worden. „De vrijheid eener Christelijke Gemeente ter pligtbetrachting zou over den geestverdoovenden synodalen toestel onder dankbare blijdschap van elk die het Evangelie lief heeft, de overhand hebben behaald.” ²⁰⁾ De kerkeraad van Den Haag moet verklaren geen persoon op de kansel te kunnen toelaten die zich door zijn lastertaal buiten de gemeenschap der christelijke kerk gesteld heeft. Het woord: Ik kan niet anders, God helpe mij, zou en daad zijn, een begin der gewenste agitatie ter verbreking van de reglementaire tovercirkel, die telkens meer de gemeente onder de slavernij van het ongelooft brengt. ²¹⁾

■ een vrije kerk in een vrije staat

Zo heeft Groen van Prinsterer geworsteld voor de erkenning van het recht, om de bloei van de Gereformeerde Gezindte.

Hij zag die als in een visioen in Nederland herleven als een vrije, d.w.z. als een in niet anders dan in Gods Woord gefundeerde en aan niets anders dan aan de reformatische confessie gebonden Kerk.

„Vrijmaking van de Hervormde Kerk — zo schreef hij op hoge leeftijd — is, met toenemende aandrang begeerd; van het oogblik af dat zij aan banden gelegd werd.

In en buiten de Tweede Kamer nam ik, met mijne vrienden deel aan den langdurigen

²¹⁾ *Bijdrage tot Kerkgemeentelijk Overleg*, I.

strijd. — Buiten de Kamer, van 1837 tot op heden. — Als volksvertegenwoordiger. In 1840. In 1849. In 1852. In 1862. In 1863. — Niets heeft gebaat.

De zogenaamde Kerk is telkens meer ontwaard in een **gouvernementaal** en enkel **reglementair** kerkgenootschap, waar het Evangelie, vooralsnog, voor hoe lang nog? door het ongelooft getolereerd wordt.” ²²⁾

Maar ondanks alle teleurstelling gaf Groen de moed niet op. Hij wist dat hij een goede, een heilige strijd streed. En hij roept het als zijn geestelijk, zijn kerkelijk testament zijn „vrienden” toe: „Verbreek het gouvernementale **kerkgenootschap** in 1816 gesticht; de Hervormde **kerkgemeenschap** herrijst en ontplooit zich in historischen vorm.” „Laat de **Vrije** en aldus **Confessionele Kerk** herrijzen uit het graf van den reglementairen toestel.” „Inderdaad, geef ons de Vrije Kerk” roept hij in 1869 uit. ²³⁾ En meer dan 70 jaar oud, schrijft hij deze verwachtingsvolle woorden: „Indien de Christenen de Scheiding van Staat en Kerk aanvaardden in Christelijk-historischen zin. Indien de Kerk van dikwerf schadelijken band losgemaakt, indien deze zelfstandige Kerk in 't besef van roeping en kracht, den onzijdigen Staat, door evangelizerende pligtbetrachting met eigen levensbeginsel bezielt... dan gaat de vrije Kerk in den vrijen Staat een heilrijke, een heerlijke toekomst tegemoet.” ²⁴⁾

Zijn deze woorden van Groen de vertolking van een illusie of zijn ze een profetie?

Het antwoord op deze vraag zal ook de huidige generatie metterdaad geven.

KAMPEN

C. VEENHOF

²²⁾ *Nederlandsche Gedachten*, I, 134; II, 96; vgl. III, 159, 160.

²³⁾ *Idem*, I, 99, 115.

²⁴⁾ *Idem*, V, p. 367/8.

Aan de lezers,

In het paasnummer van ons blad deed ik een beroep op U, door een geldelijke bijdrage Uwerzijds het mij mogelijk te maken, voor onze griekse broeders in Macedonië een film-projector aan te schaffen, die zij kunnen gebruiken bij hun evangelisatiewerk. Ik kwam daarvoor, zoals U zich wellicht herinnert, ongeveer f 1500,— tekort.

Met dank aan degenen, die aan mijn oproep gehoor hebben gegeven, moet ik toch vaststellen, dat deze advertentie niet voldoende doel getroffen heeft. Nog wel zo'n f 1000,— ontbreekt aan het benodigde.

Ik schrijf dit wel toe aan de zelfverzekerde, haast ietwat snoevende toon, waarin ik de vraag stelde. „Gezien mijn vorige ervaring twijfel ik er niet aan, of het bedrag komt er.” En zelfs: „Wat is f 1500,— tussen U en mij?” Ik had toch moeten weten, dat dit geen verbondstaal is, maar juist integendeel die van Abraham's tegenstander, Efron de Hethiet (Gen. 23 : 15).

Nu een toontje lager zingend, zou ik U willen vragen, mij uit de verlegenheid te helpen. Wat moet ik anders doen met de ± f 2000,—, die ik voor dit doel bij elkaar ge-gaard heb?

In het verleden heb ik van enkele diako-niën een gift gekregen. Ik moet zeggen, dat dat aanzet. Als deze hint overkomt, kan het bedrag er vóór de maand juli zijn; wat ook nodig is, als ik het apparaat in de vakantie zelf wil gaan brengen.

Ds H. de Jong,
Amsterdam.
Giro: 989.277

Medio augustus wordt het Bejaarden Centrum „De Haven” in de gemeente Bunschoten geopend.

Het bejaardentehuis zal plaats bieden aan 110 bejaarden.

Voor dit centrum, dat is opgezet volgens de nieuwste inzichten qua inrichting en organisatie zoekt de directie contact met gegadigden voor de navolgende functies:

HOOFD VERPLEGING en VERZORGING

Die de leiding zal krijgen over het verplegend en verzorgend personeel

VERPLEEGSTERS ZIEKENVERZORGSTERS BEJAARDENVERZORGSTERS LEERLING BEJAARDENVERZORGSTERS

Salariëring en sekondaire arbeidsvoorwaarden volgens LSB. Voor woonruimte kan worden zorggedragen.

Bunschoten-Spakenburg is gelegen in een recreatieve omgeving op circa 10 km afstand van Amersfoort.

Schriftelijke sollicitaties, met volledige gegevens over personalia, opleiding en ervaring worden gaarne ingewacht door de directeur van het Bejaarden Centrum „De Haven”, Almarestraat 32a, Bunschoten.

Voor telefonische informatie kunt U bellen: 05782-2360, Hr. G. van Veen.

HEERDE — H. VELTMAN

Wat zingen wij?

Het gaat bij de beantwoording van bovenstaande vraag niet over dat, wat wij zoal zingen in ons dagelijks leven, in onze gezinnen, in allerlei samenkomsten.

Het gaat om de vraag: Wat zingen wij in onze eredienst?

En dan wordt in het volgende niet gehandeld over gezangen of het Nieuw-testamentisch kerklied.

Maar over de berijming van de 150 psalmen. Dus: welke berijming zullen wij gebruiken c.q. blijven gebruiken in de bijeenkomsten van de gemeente des Heeren?

■ Een staatscreatuur

Het zal in 1973 twee eeuwen geleden zijn, dat de thans in de meeste kerken nog in gebruik zijnde psalmberijming gereed kwam.

Op die berijming staat het stempel van de Staat.

Tot in genoemd jaar had men in de kerken gezongen uit de zeer gebrekkige berijming van Datheen, hoewel in 1586 op de synode van Den Haag de veel betere psalmbundel van Marnix van St. Aldegonde was ingevoerd.

Maar de berijming van Datheen was in de meeste gemeenten al vele jaren gebruikt. En de berijming van Marnix heeft haar niet kunnen verdringen.

Een enkel, willekeurig gekozen voorbeeld van de rijmelarij van Datheen: psalm 19 : 1-3:

De hemelen seer klaer
Verkonden openbaer
Des Heeren macht seer groot,
't Firmament vast gestelt
Ons dagelicks vertelt
't Werck sijner handen bloot.
D'een dagh voor d'ander naer,
Geeft getuyg'nis eenpaer
Ons van Godt onsen Heere:
De nachten algemeen,
Steeds volgend achter een,
Van Godes weisheyt ons leeren.

Daer is voorwaer niemant,
Geen sprake noch geen lant,
Daer men niet merckt en hoort.
De leeringe seer schoon,
Die elck uyt 's Hemels throon
Ontfanght voort ende voort.
't Hemels loop over al
Gaet met een groot geschal
Door de werelt in 't ronde:
Godt daer in gemaect heeft
Een wooning, die hy geeft
Der sonne t'aller stonde.

Daer uyt rijst sy seer klaer,
Als een bruyd'gom eerbaer,
Die, uyt sijn kamer gaet;
Sy is als een sterck helt,
Die hem tot loopen stelt,
En daervan prijs ontfact.
Sy loopt en van 't een endt
Sy haer tot 't ander wendt
Des hoogen hemels spoedigh;
Daer kan hem (soo men ziet)
Ter wer'lt verbergen niet
Voor haer hitt' overvloedigh.

U ziet het: een gerijmel, dat in kwaliteit nog slechter is, dan dat, wat u van beroeps- en amateur snel-dichters soms ontvangt bij uw Sinterklaas-surprises!

't Is geen wonder, dat velen in de achttiende eeuw verlangden naar een betere berijming, al leefde dit niet sterk bij het „eenvoudige volk”.

In een rapport inzake een nieuwe psalmberijming, uitgebracht door een commissie ter generale synode van de Gereformeerde Kerken (vrijg.) te Amersfoort, 1948 (rapporteur prof. C. Veenhof) staat te lezen (weergegeven in de tegenwoordige spelling):

„De producten van Datheen's rijmkunst met hun „onnodige uitwassen, ziellose stopwoorden, geradbraakte taalvormen en stotende zonden tegen de eerste eis van rijm en rhytmus” (zoals dr A. Kuyper eens schreef) waren te diep in de harten der eenvoudigen vastgegroeid dan dat ze er, ook niet door een

synodebepaling, uit losgescheurd konden worden. Toch daalde langzamerhand 't gezag van Datheen's rijmelarij. Tientallen nieuwe berijmingen openden de concurrentie daarmee. Tenslotte decreteerden de Generale Staten op 25 mei 1762 dat een nieuwe berijming in de Gereformeerde Kerken zou worden ingevoerd. Op 6 mei 1772 ordonneerden zij voorts, dat de berijmingen van Hendrik Ghysen, Joannes Eusebius Voet en het genootschap Laus Deo Salus Populo de grondslag voor de nieuwe psalmbundel zouden vormen en dat 'n commissie, waarvoor alle gewestelijke Staten één lid zouden aanwijzen, deze zaak definitief in orde zou maken. Van 12 januari—16 juli 1773 heeft deze commissie gewerkt. En op 1 januari 1775 werd de nieuwe bundel met veel officieel vertoon op bevel van de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal ingevoerd.

Ons huidige Psalmboek is derhalve een zuiver staatscreatuur en werd **wederrechtelijk** in de gereformeerde kerken ingevoerd. **Nooit** is het door de kerken officieel onderzocht, **goedgekeurd en ingevoerd**; zijn autoriteit en rechtsgeldigheid berust alleen op de **gewoonte**.”

■ De achttiende eeuw

De achttiende eeuw is in de geschiedenis der Nederlanden geen sterke eeuw geweest. Integendeel.

In de „Geschiedenis der Kerk”, uitg. Kok te Kampen, schrijft dr W. H. van Zuylen: „In Nederland ging het leven in de achttiende eeuw langs afgaande lijn, zowel politiek en maatschappelijk als kerkelijk en theologisch... De stoffelijke welvaart bracht verslapping. Slapheid en lauwheid heersten ook in het theologisch denken... De verslapping in het kerkelijk leven komt ook daarin uit, dat de belangstelling voor de oude strijdvragen uitdooft. Terwijl officieel de belijdenis blijft, dringen remonstrantisme en rede-verheerlijking de kerk binnen...”

Aan de Universiteiten drong de geest der Verlichting al verder door... en de kerk binnen...

De sporen van de geest van dit tijd zijn te vinden in de Psalmberijming, die in 1775 ingevoerd werd ter vervanging van de Psalmen van Datheen.”

■ De geest van de achttiende eeuw

Wat was de geest van die tijd? Wát kenmerkte die zgn. „Verlichting”?

Dr H. Berkhof geeft in zijn „Geschiedenis der Kerk”, uitg. Callenbach te Nijkerk, 2e dr., blz. 246 er deze typering van:

„De godsdienst welke de denkers der Verlichting in hun studeerkamers construeerden en als de „natuurlijke godsdienst” aanprezen, stond in haar kilheid en oppervlakkigheid mijlenver af van de gloed en diepte die alle werkelijke godsdienst kenmerkt. Als „natuurlijk” gold allereerst het geloof in een Opperwezen. Dat liet zich immers op talloze wijzen uit de wijsheid en wetmatigheid van de inrichting des heelals bewijzen. Daaruit vloeide tevens het geloof in Gods voorzienigheid voort. Kennelijk heeft het Opperwezen alles op aarde dienstbaar gemaakt aan het nut en geluk des mensen. Natuurlijk is ook, dat God de mens gebiedt de deugt te beoefenen en de ondeugd te vlieden. Ook is de ziel van de mens onsterfelijk. In het hiernamaals

zal zij haar verdiende straf of loon ontvangen. God, deugd en onsterfelijkheid zijn de grondbegrippen van deze redelijke godsdienst.

Voor Jezus had men grote eerbied, maar men kon Hem in dit stelsel geen andere plaats geven dan als leraar van de natuurlijke godsdienst en als voorbeeld van de ware deugd...

De tegenstanders van het christendom waren minder gevaarlijk dan dezen, die het verkrachtten. Juist wat men als „bijkomstig” ter zijde wilde schuiven, is het wezen der bijbelse verkondiging. Maar van de dwaasheid der prediking, en van de diepten en hoogten van zonde en genade had de vlakke verstandelijkheid van die naïef-optimistische tijd geen besef”.

Op blz. 251 schrijft dr Berkhof: „Hoewel de geest van Dordrecht nog zeer lang en zeker onder het gewone volk bleef leven, trad toch een onafwendbare en algemene verslapping van het kerkelijk leven in...”

De duurzaamste invloed hebben deze ideeën op de hervormde kerk geëffend, doordat onder haar bezieling ingrijpende liturgische veranderingen tot stand kwamen. In 1773 werd een oude wens vervuld: de stuntelijke Psalmberijming van Dathenus werd vervangen door een nieuwe, die uit drie bundels werd samengelezen. Als dichtwerk was de nieuwe berijming inderdaad aanmerkelijk beter, al kunnen we er allerm minst over roemen.

Maar de aandachtige lezer speurt achter deze berijmde vertaling de sfeer van „het Opperwezen”, „de Godsvrucht” en de „deugd” die aan de Psalmen zelf geheel vreemd is. Dat de gemeente dit nauwelijks beseft, komt doordat de grote meerderheid der Psalmverzen nooit wordt gezongen. Op den duur kan de kerk met deze vlakke berijming geen vrede hebben. Toen nam ze haar, onder enige tegenstand, uit de handen der gewestelijke staten aan. Deze berijming was een staatscreatuur.”

■ De berijming van 1773 weinig gekend

In die achttiende eeuw, de tijd van de algemene verslapping in religieus en kerkelijk opzicht, toen men de mond vol had over „verdraagzaamheid” en de onverschilligheid voor de openbaringsinhoud van het Woord Gods meer en meer toenam en men roemde over eigen „verlichting” en „deugden”, is onze tegenwoordige psalmberijming ontstaan.

Een psalmberijming, die in het algemeen toch maar weinig gekend wordt „doordat — zoals dr Berkhof schreef — de grote meerderheid der Psalmverzen nooit wordt gezongen”.

In de eredienst wordt hooguit uit een derde deel van de hele bundel regelmatig gezongen, uit een ander derde deel zo af en toe eens; uit het resterende gedeelte nooit. En uit de wel gezongen psalmen dan alleen nog maar wat losse coupletten. Zodat veilig geconcludeerd mag worden, dat hoogstens een tiende deel van al de verzen uit de hele bundel gekend en vrij regelmatig gezongen wordt in de eredienst. En als al eens een „onbekend” vers wordt opgegeven, dan houdt wel ongeveer de helft van de aanwezigen de mond dicht en zingt de andere helft het vers aarzelend en onzeker.

U moet er maar eens op letten hoe bepaalde verzen telkens weer terugkomen op het psalmbord en hele reeksen nooit aan de beurt komen. Menigeen zou het helemaal niet als een gemis voelen, als zo ongeveer de helft der psalmen (c.q. psalmverzen) geschrapt werd. Hij mist ze niet, want hij kent ze niet en heeft ze niet lief.

Dat een zo groot deel der verzen nooit aan de beurt komt, vindt z'n oorzaak — zo zegt men wel eens — in de soms moeilijke melodieën.

Maar als deze maar vaker gezongen werden, valt het zingen van heel veel van die melodieën nogal mee: ze blijken dan heus goed zingbaar te zijn. Wat is b.v. de melodie van psalm 54 (een „onbekende” psalm) prachtig. Op diezelfde melodie zingt de gemeente uit volle borst het 17e Gezang: „U heilig Godslam, loven wij!” (Alleen het er achter aan slepende „Ja, amen, ja! Hallelujah!” komt bij Psalm 54 niet voor).

Dat de meeste coupletten uit de psalmbundel nooit of maar heel, heel zelden gezongen worden, komt omdat de liturg de vaak slecht berijmde psalmen in het geheel van de eredienst eenvoudig niet kán plaatsen.

(wordt vervolgd)

J. MEESTER - AMSTERDAM

Charisma's

Lezing gehouden
voor de gereformeerde studieclub
te Rijswijk Z.-H.
op 22 oktober 1971, over 1 Cor. 14

DE VRAAG omtrent bijzondere gaven van de heilige Geest en vooral de vraag betreffende het spreken of bidden in tongen, heeft telkens in de geschiedenis van de kerk der eeuwen de gemoederen in beweging gebracht. Van de tijd van het Montanisme in de 2e eeuw, toen Montanus en met hem twee profetessen Priscilla en Maximilla in talen en extase tot bewusteloosheid toe, optraden, tot op onze tijd toe, nu de pinksterbeweging uit de Ver. Staten van Amerika naar deze zijde van de Atlantische Oceaan is overgebracht. Telkens heeft het op vele mensen diepe indruk gemaakt.

De vraag omtrent het hoe en wat van deze bijzondere gaven en vooral die van het spreken in tongen wordt soms hartstochtelijk toestemmend beantwoord, in de zin van: dit is het! Soms ook wordt deze vraag even hartstochtelijk ontkennend beantwoord in de zin van: dit is niet van de heilige Geest.

Wij willen ons bezighouden met datgene wat de apostel Paulus in 1 Cor. 14 schrijft over de zaak van de charisma's in het algemeen en over de tongentaal in het bijzonder.

UZIET dat de apostel in vers 1 deze zaak meteen aan de orde stelt: „Jaagt de liefde na en streeft naar de gaven des Geestes, doch vooral naar het profeteren.”

De gaven des Geestes — de pneumatika — ook genoemd door Paulus de charismatika — is aanduiding van de bijzondere gunsten en uitingen van de Geest, geschonken aan afzonderlijke christenen en zich openbarende in velerlei vormen en functies. Een opsomming daarvan leest u in hoofdstuk 12:8-10. Ook in 12:28-30. Voorts in Rom. 12:6-8 en Efeze 4:11. Opvallend dat de apostel alleen in 1 Cor. uitvoerig melding maakt van de tongentaal. We krijgen de indruk dat de corinthische christenen bijzonder op deze gaven gesteld waren, maar dat hun voorkeur meer bepaald werd door het opvallende van sommige verschijnsels dan door het nut van de gemeenschap.

De apostel heeft in hoofdstuk 12:2 en 3 eerst een middel tot onderscheiding van de geesten gegeven. Daarna heeft hij daar erop gewezen dat de charisma's alle één oorsprong hebben, de Geest van God, en slechts één doel, het voordeel van de hele gemeenschap en niet het belang van de enkeling (4-31). Daarom verdient de gave van de profetie de voorkeur boven de tongentaal. Dit is de strekking van Paulus betoog in 14:1-25.

We lezen nu vers 2 van hoofdstuk 14. „Want wie in een tong spreekt, spreekt niet tot de mensen d.i. niet ten voordele van de mensen, maar tot God of voor God, want niemand verstaat het. Door de Geest spreekt hij geheimenissen of mysteries. Letterlijk: praat hij mysteries. Maar wie profeteert praat tot nut van anderen woorden van stichting of opbouw, vermaning en troost (3).

Met opzet geven wij het woord Lalein in de Griekse tekst weer niet door „spreken” maar door het meer gewone „praten”. Vers 4 „Wie in een tong spreekt sticht zichzelf, maar wie profeteert sticht de gemeente”.

Letterlijk: „Wie in een tong praat” — in het Grieks Gloosei Lalein. Vandaar de uitdrukking glossolalie voor tongentaal.

Het is goed om bij het verschijnsel — de gave van de Geest — die de apostel aanduidt als glossolalie even stil te staan en te vragen wat het precies was.

Ik moet u enigszins teleurstellen. Ik ken namelijk deze manier van bidden niet uit ervaring. Paulus geeft er niet een nauwkeurige omschrijving van. Hij onderstelt het in de gemeente te Corinthe als bekend. Het werd daar beoefend. Niet alleen in het privé gebed, maar in de samenkomsten der gemeente, in de openbare eredienst.

Prof. Dr F. W. Grosheide schrijft in zijn uitlegging van de „Brief van den apostel Paulus aan de kerk te Corinthe” (deel VII van de Kommentaar op het Nieuwe Testament. Uitg. H. A. van Bottenburg, Amsterdam, 1932) dat glossa de tong is, maar niet de tong in rust, doch de tong in beweging, de sprekende tong.” Dat dit de betekenis is blijkt daaruit dat glossa ook taal kan zijn. Paulus denkt hier dus aan tongen, die spreken door de Heilige Geest”. Maar — zo gaat hij verder — „dat kan niet bedoeld zijn in de zin van wat we inspiratie noemen. Vooreerst gaat profetie vooraf, en juist dat woord is gebruikt voor het spreken onder inspiratie des Geestes. En in de tweede plaats spreekt de apostel van hermeneia glossoon (uitlegging der tongen, J.M.) d.w.z. die sprekende tongen spraken niet een voor ieder verstaanbare taal.” „We kunnen ook niet denken aan het spreken van één of meer destijds bestaande talen, b.v. naast het Grieksch het Arameesch of omgekeerd. Vooreerst kan zulk een gave toch niet een bijzondere gave des geestes heeten. De Griek die geen Arameesch kende, kon het op volkomen natuurlijke wijze leren. En evenmin was voor het verstaan van het spreken in een bestaande vreemde taal een bijzondere gave des Geestes nodig. De Heilige Geest moet daarom bepaalde personen begiftigd hebben met de gave, dat zij onder Zijn leiding spraken in een taal, die niet de gewone menselijke taal was, doch in een taal, die ook zelf door de Geest werd gevormd.”

Grosheide wil dan bij het meervoud tongen bijv. in 12:10 ten opzichte van één persoon dit zo verklaren, dat die wonderbare taal des Geestes bij tussenpozen werd geschonken. Van tijd tot tijd was er zulk een Geestestaal sprekende. Dat was dan weer een andere sprekende tong dan gewoonlijk. Daarom kan elke keer dat die sprekende tong er was een glossa — genoemd worden. Hoe die klanken waren die de sprekende tong praatte wordt ons niet medegedeeld.

We kunnen daarover slechts vermoedens hebben. Grosheide zelf meent dat het aannemelijk moet worden geacht dat „onder de invloed des Geestes paradijsaal gesproken werd.”

Het wil mij voorkomen dat we beter doen geen vermoedens te uiten.

Het is goed ons rekenschap te geven wat Paulus daarover schrijft. Kenmerkend voor wat de apostel schrijft is dat de tongentaal een spreken is alleen met God of voor God. Het is een alléén spreken met God. Daarom kunnen we zeggen dat het bidden in tongen is.

In de tongentaal blijft het verstand zonder

vrucht 14:14. In de samenkomst der gemeente is het spreken in tongen en bidden in tongen niet verstaanbaar. De andere aanwezigen blijven buitengesloten bij dit bidden.

Niet alleen werkt de tongentaal dus isoleerend — de anderen blijven buitengesloten — maar zij blijft voor de „toehoorder” (14-16) ook afstotend en afschrikkend omdat het hem moet voorkomen als het lallen van mensen in extase. Wie in tongen spreekt, blijft op zich en alleen. Hij blijft alleen met God. De profetie daar tegenover is doorgeven van een van God ontvangen woord, waardoor ook de anderen direct tegenover God worden gesteld en met Gods oordelend en ontfermend en vertroostend woord worden geconfronteerd.

Dit onderscheid stelt Paulus zeer duidelijk. In tegenselling tot de tongentaal is de profetie het middel tot communicatie met de anderen. De taal is het communicatiemiddel tussen mensen waardoor mensen met elkaar in verbinding treden en met elkaar gemeenschap oefenen.

De taal met deze functie van communicatiemiddel bij uitnemendheid, is ontleend aan het feit dat wij naar het beeld Gods geschapen zijn als zijn gelijkenis. De taal met deze functie van communicatiemiddel wortelt in onze geschapen structuur. In ons zó geschapen zijn zijn we aangelegd op het verbondspartner zijn met God onze Schepper en op de omgang en communicatie met HEM. God gaat met ons om door zijn Woord. Hij wil met ons gemeenschap oefenen en in ons werken door zijn Woord. Daarom geeft Paulus aan de profetie de voorkeur boven tongentaal.

Vers 5. „Ik wilde wel dat gij allen in tongen spraakt, maar liever nog dat gij profeteert. Wie profeteert is meer dan wie in tongen spreekt, tenzij hij het ook uitlegt, zodat de gemeente stichting ontvangt.”

En vers 19: „maar in de gemeente wil ik liever vijf woorden met mijn verstand spreken, om ook anderen te onderwijzen, dan duizenden woorden in een tong.” Liever vijf woorden in verstaanbare taal dan duizenden in de taal van de Geest.

Om het beeld van de glossolalie duidelijker te maken haalt men er graag andere bijbelplaatsen bij aan en wel vooral Handelingen 2, de geschiedenis van de uitstorting van de heilige Geest op het pinksterfeest te Jeruzalem, en Rom. 8.

Dit moeten we afwijzen. Dit is een oppervlakkige en oneerbiedige behandeling van de bijbel. We moeten nauwkeurig zijn als we schrift met schrift willen vergelijken. In Hand. 2 gaat het om een beslissend punt in de heilsgeschiedenis op pinksteren, het talenwonder. Een ieder verstond toen de prediking van de discipelen in zijn eigen taal, terwijl het juist het kenmerkende van de glossolalie als gave van de Geest in de gemeente te Corinthe was, dat deze zonder uitlegging niet kon worden verstaan.

En in Rom. 8 schrijft Paulus over het gebed als zodanig, niet over het bidden in tongen. Hij schrijft daar over de onbekwaamheid van de mens om met God te spreken, zodat de Geest in onze plaats moet komen bidden.

OMDAT HETGEEN PAULUS over de glossolalie aan de gemeente te Corinthe schrijft, zo weinig beschrijving van het verschijnsel bevat, (dat was voor de Corinthische christenen niet nodig want ieder een wist waarover het ging) kan men heel vlot en verhoudingsgewijs

lichtvaardig voor tongentaal uitgeven, wat iets heel anders is als de glossolalie van de bijbel.

Men geeft dikwijls voor tongentaal uit wat uit het gebied van het occulte stamt met de vreselijke gevaren die daaraan verbonden zitten, namelijk die van een verschrikkelijke overwinning van de vijand van Christus, die op deze wijze kan binnendringen in kern-troepen van de christelijke gemeente.

We hebben hier waakzaam te zijn en kritisch te onderzoeken. Dat wordt ons ook aanbevolen. Onderzoekt alle dingen, en behoudt het goede.

Als er onvrede ontstaat over de dorheid en starheid van de gemeente omdat er zo weinig openbaar wordt van een levende gemeente, die bewogen is met de nood van de wereld en die haar roeping ten aanzien van de wereld verstaat; als het besef ontwaakt dat wij veelszins in geestelijke malaise verkeren en bitter weinig getuigen van de kracht van Christus die van ons zou moeten uitgaan, moeten we oppassen dat we niet doorslaan.

Als we overtuigd zijn geraakt dat de gemeenten wel confessioneel trouw willen zijn, maar dat deze trouw vaak een louter traditioneel en conservatief vasthouden is aan het overgeleverde kerkelijke leefpatroon, moeten wij oppassen dat we uit reactie niet overstapen naar een andere koers en op een nieuwe toer n.l. die van losmaking en loslating van de trouw aan de gereformeerde confessie om te gaan zoeken naar wat we nieuwe wegen noemen en waaronder we verstaan zoeken naar bijzondere gaven van de Geest.

Om op dit punt niet misverstaan te worden stellen we dat wij in de gemeenten evenals in de hele christenheid nodig hebben een nieuwe en algehele overgave aan de Here Jezus Christus vanuit een diep verstaan van het ongeloof en bijgeloof van de moderne wereld.

We hebben met de moderne wereld en met het moderne levensgevoel allemaal te maken. Ook als men beweert dat men er niet mee te maken wil hebben. Het moderne levensgevoel overspoelt ons allemaal. Niemand kan er zich aan onttrekken. We hebben er mee te maken door school, beroep, radio, televisie, auto, verzekering, medische verzorging enz. Dagelijks profiteren we ervan. Dagelijks klagen we erover. Meer dan we ons bewust zijn heeft het moderne leven ons in zijn greep. Het is een dringende noodzaak tot een geestelijk inzicht te komen in onze situatie, tot een geestelijke waardering van ons moderne leven.

Alles is in het moderne leven op drift. Alles is in beweging geraakt. Het duidelijkst is dat te zien wellicht in de macht van de moderne technologische wetenschap, waarmee de mens met de aarde en de geschapen werkelijkheid manipuleert en aan het geschapene zijn eigen ontwerp oplegt. De samenleving, het leefmilieu krijgen een andere gestalte. Maar behalve dat, ook op zedelijk, sociaal en politiek gebied voert deze zogenaamde mondigheid van de moderne mens tot revolutionaire veranderingen. En alles wat deze dynamiek der veranderingen in de weg staat, wekt wrevel en ergernis. Gezag en gevestigde orde zijn belemmeringen op de weg der vooruitgang. Deze geestdrift voor revolutionaire veranderingen, die over de moderne mens is vaardig geworden, is een pseudo religie, een valse godsdienst, een naloop van een vals messiasbeeld, zoals de Joden in Jerusalem dat hadden toen de Here Jezus in hun midden was verschenen.

Het diepe verstaan van het moderne levensgevoel missen onze gemeenten veelszins. Dr W. Aalders heeft geschreven (De Schok der herkenning, blz. 10) dat de belangrijkste oorzaak z.i. daarvan is, dat het geloven voor verreweg de meesten een geloven zonder bekering is. Hij bedoelt daarmee niet, allermint, om de bekering te maken tot een zaak van nauwgezet en pijnlijk zelfonderzoek aan de hand van een aantal bekeringskenmerken. Hij bedoelt te zeggen, dat geloven in de bijbelse en reformatische betekenis altijd gepaard gaat met een zeer duidelijke gemarkeerde overgang van een bepaalde levens-

instelling naar een totaal andere levensinstelling, dat men het besef had uit de duisternis en de leugen in het licht en de waarheid over gezet te zijn. Geloven betekende altijd een duidelijke breuk met het eraan voorafgaande natuurlijke, overgeërfd en ingeboren aanleg of ontwikkeling. En dát is nu iets wat aan het geloof van de meeste kerkmensen ontbreekt. Zij hebben daar geen notie meer van. Het speelt bij het doen van geloofsbelijdenis nauwelijks meer een rol. Dat is een kwalijke zaak! Aldus Dr Aalders. Heeft hij hier niet de vinger gelegd bij een vrij algemeen verschijnsel in de christenheid dat ook wij in onze gemeenten — hoeveel goeds er bij ons door Gods genade nog steeds moge zijn — ontmoeten zij het misschien nog niet zo verbreid als Dr Aalders meent dat het is?

Er is een proces van uitwissing van de grenzen tussen kerk en wereld aan de gang, dat het eigen, karakteristieke leven der gemeente als bruid van de Here Jezus Christus, hoe langer hoe meer aantast, ondermijnt en verwoest.

Er is echter ook aan de andere kant, onder christenen, onrust, er is een ernstig worstelen met deze vragen. Een onvrede, een zoeken van vernieuwing, van een revival. Sommigen menen dat deze vernieuwing gezocht moet worden in het jagen naar een tweede genade, een vergrote toerusting met bijzondere gaven van de heilige Geest, een zoeken en worstelen om een nieuwe trap in het leven der heiligmaking te bereiken namelijk de doop met de heilige Geest.

Wij menen dat dit betekent een overstapen naar de koers van hen die menen dat men naast de gewone gelovigen een bijzondere élite-kring van gelovigen moet bevorderen. De gewone christenen zijn die christenen die gedoopt zijn, belijdenis deden en ten avondmaal komen, de bijzondere élite-stand in de gemeente wordt gevormd door die christenen, die met de heilige Geest gedoopt zijn en die bijzondere gaven van de heilige Geest ontvangen hebben.

DIT WAS DE ZAAK waarmee de apostel geconfronteerd werd in de gemeente te Corinthe. Paulus weet met wie hij van doen heeft. De sensationele, buitengewone gave van de glossolalie gold als kenteken van de élite van de bijzonder begenadigden. Wie deze gave ontving behoorde daarbij. Er had zich in de gemeente een soort aristocratie van „Geestelijken”, van dragers of bezitters van de Geestesgaven gevormd, die op de dragers van mindere gaven neerzagen. Er waren op zijn minst twee standen in de gemeente ontstaan. Er waren leden in de gemeente die met deze ontwikkeling bijzonder ingenomen waren. Die roemden dat de gemeente zo rijk gezegend was boven andere gemeenten in 'kennis' — daaronder rekende men deze bijzondere gaven van de Geest. Men wilde in deze kring van de gemeente zelfs de autoriteit van de apostel in twijfel trekken omdat men meende dat hij niet deelde in het bezit van deze gave.

EEN TWEEDE nog ernstiger bezwaar is dat men het gevaar loopt niet genoeg te hebben aan de Here Jezus Christus, onze hoogste profeet en leraar, die ons de wil Gods tot onze verlossing **volkomen** heeft geopenbaard en onze enige hogepriester, die met zijn offer voor al onze zonden **volkomen** heeft betaald en met zijn voorbede voor ons bidt bij de Vader, en onze eeuwige koning die ons bij de verworven verlossing beschut en bewaart.

Men begeert een plus bij de Here Jezus. De aangebrachte verlossing en het ons in HEM geschonken heil wordt niet genoeg geacht. Wie meent dat bij Jezus nog wat bij moet, heeft nog niet begrepen, dat Jezus het alles-vertreffende en volledig toereikende is dat ons door God geschonken is.

Hij is noodzakelijk.

In HEM heeft God ons gezegend met alle geestelijke zegen in de hemel. Hij deelt als de verhoogde Heiland de gaven uit die Hij wil en aan wie Hij wil. Het wordt een dwaze vertoning als men hoort uit sommige extreme kringen, dat men trainingscursussen van het onbewuste en lal-oefeningen, en een soort medische praktijken heeft om de glossolalie eruit te halen door stage oefening. Dat men zich op deze ene gave toelegt is bedenklijk.

Paulus heeft niet een soort theologische systematiek van de bijzondere gaven van de Geest gegeven.

Wanneer we ons toeleggen op gaven van de Heilige Geest moeten we niet alleen uitsluitend naar de gemeente van Corinthe in de situatie waarin wij haar leren kennen uit de eerste Brief van Paulus, kijken. Het betekent dat wij oude en nieuwe taken moeten onderkennen in de moderne wereld van vandaag; dat we ons in te werken hebben in het diep verstaan van wat er in de wereld omgaat, dat we ons inwerken in het verstaan van wat er in de moderne wereld aan de orde is. Het is een misverstand als we menen dat we met vluchtige kennisname en onnauwkeurige oppervlakkige informatie kunnen volstaan.

We hebben te onderzoeken welke opdrachten ons nu gegeven worden. God heeft ons de gaven der wijsheid en der profetie beloofd en allerlei krachten om staande te blijven als getuigende gemeente in elke periode van de geschiedenis.

LAAT IK EINDIGEN met enkele vingerwijzingen als voorbeelden van wat ik bedoel.

We moeten leren door de werking van de Geest hoe we zinvol, als christenen, moeten omgaan met de moderne technische wetenschap en haar resultaten, door noch te verachten noch te verafgoden. We moeten leren deze te gebruiken zonder er door overheerst te worden.

We moeten leren om met de massamedia van onze tijd te leven. Ons ervan te bedienen; van de krant, de periodieken, de radio

Medio augustus wordt het Bejaarden Centrum „De Haven” in de gemeente Bunschoten geopend.

Het bejaardencentrum zal plaats bieden aan 110 bejaarden.

Voor dit tehuis, dat is opgezet volgens de nieuwste inzichten qua inrichting en organisatie zoekt de directie contact met gegadigden voor de functie van:

HOOFD HUISHOUDING

Die de leiding zal krijgen over het huishoudelijk personeel.

Salariëring en sekondaire arbeidsvoorwaarden volgens LSB. Voor woonruimte kan worden zorggedragen.

Bunschoten-Spakenburg is gelegen in een recreatieve omgeving op circa 10 km afstand van Amersfoort.

Schriftelijke sollicitaties, met volledige gegevens over personalia, opleiding en ervaring worden gaarne ingewacht door de directeur van het Bejaarden Centrum „De Haven”, Almareststraat 32a, Bunschoten.

Voor telefonische informatie kunt U bellen: 05782-2360, Hr. G. van Veen.

en de t.v. Ons er zó van te bedienen dat we goed en juist worden geïnformeerd, maar beschut tegen de oneindig veel boze nevenwerkingen.

We moeten leren te leven in onze moderne consumptie-maatschappij en er een verstandig gebruik van te maken om daardoor vreugde en verruiming van ons leven te verkrijgen zonder afhankelijke slachtoffers van de verborgen verleiders te worden in onze huidige economische samenleving.

We moeten leren de al groter wordende vrije tijd zinvol als christenen te gebruiken en zo een totaal nieuwe opdracht in onze geïndustrialiseerde maatschappij te vervullen. Vroeger kende men geen vrije tijd, alleen vrije uren in de avond. We moeten dat leren zonder daarbij in de macht van de vrije-tijdsbesteding die de massamedia ons bijbrengen, te geraken.

We moeten leren de dynamische politieke krachten te onderkennen en niet te vegeteren op de mooie leugens van het algemene spreken en schrijven.

We moeten leren de tendenzen van de economische ontwikkeling te onderkennen. Wat is bijvoorbeeld tegenwoordig kapitalisme, nu zowel het Vaticaan als de grote bedrijven daartoe worden gerekend.

We moeten leren de hongerende volken zo te helpen, dat deze zelf levensvatbaarheid krijgen. Derhalve moeten planloze barmhartigheidsbeoefening waardoor verbittering en haat worden gekweekt.

We moeten leren in onze moderne tijd op de juiste manier te leven met de uitingen van de kunst dat wil zeggen noch te vervallen in alleen maar diepe verachting noch te vervallen in een onnozele aanvaarding en verering van wat als kunst wordt aangezien.

We moeten leren omgangsvormen voor gezin en vriendenkring te scheppen die uit een eigen stijl gevormd worden, uit een christelijke stijl midden in de moderne tijd. We moeten leren het leven van de ongehuwde vrouw zinvol en voor-beeldig in te richten.

En zo veel meer. We kunnen niet blijven teren op oude vormen, die niet meer leven in deze tijd en die ook gespeend zijn aan confrontatie met de noden en de vragen van onze tijd.¹⁾

Zo moet de gemeente leven en opgroeien in de kennis van haar eigen karakter en plaats en taak in de moderne tijd. Door de heilige Geest uit het Woord moeten we ware levenswijsheid leren. Die wijsheid waarvan het uitgangspunt in alle tijden lag en zal blijven liggen in de vreze des Heren.

¹⁾ Vgl. Josef Leuthner: Zungenreden? Verlag und Schriftenmission d.Ev. Gesellschaft/Deutschland. Wuppertal-Elbersfeld.

AANTEKENINGEN

In de discussie kwam onder andere de vraag naar voren hoe te denken over de doop in de heilige Geest. Door de vraagsteller werd gewezen op de woorden van Johannes de Doper: „Ik heb u gedoopt met water, maar Hij zal u dopen met de heilige Geest”, Markus 1:8. Geantwoord werd dat wij de nevenstelling die Johannes hier maakt tussen een mindere doop (met water door hem bediend) en een meerdere (met de heilige Geest) door de Here Jezus bediend, niet tot een tegenstelling mogen maken. Dit was geen tegenstelling, maar een verhouding van minder-meer. Johannes' doop was de doop die de voorloper van de Messias bediende bij het toen afvallige verbondsvolk. Johannes moest de weg voor de Messias bij dit volk effenen. De weg was omkering, bekering tot de HERE hun God, opdat zij hun Beloofde Messias konden „zien” en konden „ontvangen”. Joh. 1:11. Ten tweede werd geantwoord dat wij deze nevenstelling minder-meer niet mogen misbruiken door ervan te maken dat de christelijke doop nu zoiets is als de doop van Johannes was in die dagen bij Israël — en de doop in de heilige Geest (zoals door sommigen daarover gesproken wordt) gelijkgesteld mag worden met de doop waarmee Christus is komen dopen. De christelijke doop in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, is de doop in de Heilige Geest wanneer deze doop overeenkomstig de instelling van de Here Jezus wordt bediend. Jezus heeft de opdracht tot deze doop gegeven in Matth. 28:19. Het doopwater, waarin de dopeling ondergedompeld of waarmee hij besprengd en overgoten wordt is een zinnebeeld van de afwassing van onze zonden

door het bloed en de Geest van Jezus Christus.

In de discussie is er ook op gewezen dat de tongentaal één van de vele bijzondere Geestesgaven was die aan de gemeente te Corinthe gegeven werden. Men leze nog eens 1 Cor. 12:8-11. Daar noemt de apostel de gaven die in de gemeente te Corinthe voorkwamen. In andere gemeenten in de apostolische tijd werden niet al deze gaven van de Geest gevonden. Vergelijk de opsomming van de apostel Paulus in Rom. 12:6-8 waar de apostel de Geestesgaven opsomt die in de gemeente aldaar voorkwamen. Van tongentaal maakt hij daar geen melding. Men mag niet stellen dat in de apostolische tijd deze gave van de tongentaal algemeen was, in de zin dat deze gave in alle gemeenten van Christus op alle plaatsen van Zijn heerschappij voorkwam. Blijkbaar was dat niet het geval.

J. M.

PERSBERICHT

„Lichting Kruistocht in Amsterdam

„Want ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch engelen noch machten, noch heden noch toekomst, noch krachten, noch hoogte noch diepte, noch enig ander scepel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Here”. (Rom. 8:38, 39).

Gods liefde komt tot ons in Jezus Christus; wij hebben ontzags Zijn opstanding mogen vieren. God heeft zich aan ons willen verbinden en niets kan ons nu meer scheiden van Hem! Zijn liefde is zo groot, dat Hij ons door het bloed van Zijn eigen Zoon tot kinderen wil aannemen. Zouden wij dan niet uit pure dankbaarheid anderen gaan vertellen van die allesreddende macht van God? Zouden wij dan zwijgen?

Tijdens de voorbereiding van de Kruistocht in Amsterdam, die gehouden wordt van 22 mei tot en met 27 mei a.s. hebben we ervaren dat God zegent allen die op Hem vertrouwen. Door middel van dit bericht willen wij u nader inlichten over deze evangelisatie-week:

- vrijdag 19 mei: ± 150.000 folders worden huis aan huis in Amsterdam verspreid; hiervoor zijn ± 180 mensen nodig.
- zaterdag 2e mei: wordt een getuigenismars door Amsterdam gelopen. Over deze dag wordt u nog nader bericht.
- maandagavond 22 mei: om kwart voor 8 in de Pniëlkerk, Bos en Lommerweg 191. Thema: „Kom en zie, dit is de eerste dag van de rest van uw leven” door G. van 't Wout, m.m.v. Zangklas Ransdorp.
- dinsdag 23 mei: samenkomst om kwart voor 8 in de Bethelkerk, Vasco da Gamastraat 35. Thema: „Licht in een donkere stad”, spreker ds J. P. van den Boomgaard; m.m.v. Geref. Kerkkoor Jubilate.
- woensdag 24 mei: samenkomst om kwart voor 8 in de Raphaël-pleinkerk, Raphaëlplein 37. Thema: „Begin opnieuw, bij uw

geboorte”; spreker: ds F. H. Veenhuizen, m.m.v. Immanuëlkoor.

- donderdag 25 mei: kwart voor 8 in de Oranjekerk, 2e v. d. Helstraat 1. Thema: „Een klankbord in een sombere wereld”; spreker: ds H. de Jong, m.m.v. Interkerkelijk Jeugdkoor Watergraafsmeer.
- vrijdag 26 mei: kwart voor 8 in de Muiderkerk, Linnaeusstraat 37. Thema: „Vanuit het donker naar het licht”. Spreker: ds C. Graafland, m.m.v. Fanfare-orkest Pro Rege en het duo Mieke Mol en Tineke Pennings.
- zaterdag 27 mei: 's middags om kwart voor 3 in de Nieuwe Zijdskapel, Rokin 78a. Thema: „Wie is het die nog helpen kan?” Spreker: George Brucks, m.m.v. The Rivals o.l.v. Rob van Dijk.

Het is als nog mogelijk u op te geven als medewerker(ster) voor één van deze avonden. (Secr.: Overtoom 383, Amsterdam). Ons past alleen een dankgebed voor de verlossende kracht, die God ons gegeven heeft, en een dringend gebed om de redding van hen, die van deze verlossing nog niet weten.

Het Bestuur

1947	28 mei	1972
<p>Gods trouwe zorg wou ons bewaren, Zijn Hand heeft ons gevoed, geleid; Hij was nabij in de bezwaren, Nabij in elke moeilijkheid.</p>		
<p>Wij hopen ons 25-jarig huwelijksfeest dankbaar te vieren D.V. op zaterdag 27 mei met onze neven en nichten.</p>		
<p>Zij die ons willen gelukwensen verwachten wij van 11-12.30 uur in gebouw „Onésimus”, Gashouderstraat 9 (bij Oudedijk-Gerdesiaweg) Rotterdam-16.</p>		
<p>J. M. v. d. Herik M. v. d. Herik-v. Veelen</p>		
<p>Voorschoterlaan 151 b Rotterdam-16</p>		

PRACHT VAKANTIEVERBLIJF OP DE VELUWE

Wij willen onze privé 8-pers. Stacaravan verhuren aan keurig gezin. Staande op privé-plekje in het bos, dicht bij recreatiegebied. Voorzien van water, elektriciteit en w.c.

Bel nu 08340-23438.

Medio augustus wordt het Bejaarden Centrum „De Haven” in de gemeente Bunschoten geopend.

Het bejaardencentrum zal plaats bieden aan 110 bejaarden.

Voor dit tehuis, dat is opgezet volgens de nieuwste inzichten qua bouw en organisatie zoekt de directie contact met gegadigden voor de navolgende functie:

KOK

die de leiding zal krijgen over het keukenpersoneel.

Salariëring en sekundaire arbeidsvoorwaarden, opgesteld volgens LSB zijn uitstekend.

Bunschoten-Spakenburg is gelegen in een recreatieve omgeving op circa 10 km afstand van Amersfoort.

Schriftelijke sollicitaties, met volledige gegevens over personalia, opleiding en ervaring worden gaarne ingewacht door de directeur van het Bejaarden Centrum „De Haven”, Almarestraat 32a, Bunschoten.

Voor telefonische informatie kunt U bellen: 05782-2360, Hr. G. van Veen.

In familiekring feestelijk bijeen omdat het gisteren **veertig jaar** geleden was, dat onze ouders en grootouders, de heer en mevrouw

L. P. LANING

en

H. LANING-VENEMA

in het huwelijk traden, besloten wij allen die dit lezen onze blijdschap en dankbaarheid mee te delen om alles, wat God hun en in hen ons in al die jaren heeft gegeven.

Rotterdam,
G. F. Smelik-Laning
J. M. Smelik
Jan, Bert, Marc, Hedda en Cora
Den Helder,
R. M. Laning
F. J. Laning-Boersema
Marike, Lars, Wieke
Kampen,
F. H. de Vries-Laning
J. E. de Vries
Riëtte, Marjan, Gerda Dominica
Emmen,
M. Laning
L. Laning-Huisman
Michel, Martin

„Het Witte Huis” te Oltterterp,
zaterdag 13 mei 1972

VAKANTIE-ADRES AANGEBODEN

met volledig pension op boerderij in de N.O.P. 7 km van zwembad, strand en watersport.

Telefoon 05279-1463.

PARON, PARON, PARON EEN JAAR OP SCHOOL IN FRANKRIJK

Ouders,

Wellicht hebt U een jongen of meisje van 11 of 12 jaar, toegelaten tot, maar voor Uw besef nog wat jong voor een Lyceum.

Zendt dan deze kinderen een jaar naar de school van Paron in Frankrijk, waar zij dan een franse opvoeding in een toegewijde christelijke sfeer ontvangen.

De totaalkosten van het Internaat voor een jaarcursus bedragen f 3.000,—.

Waar deze christelijke School geen subsidie van de franse Staat ontvangt, moeten de ouders van onze emigranten-kinderen dus alle kosten opbrengen.

Zij brengen daarvoor grote offers.

De school van Paron bestaat 23 jaar.

MOMENTEEL ZIJN ER TE WEINIG LEERLINGEN.

DÁARDOOR WORDT DE SCHOOL IN HAAR BESTAAN BEDREIGD.

U helpt ons, als U Uw kind een jaar lang naar Paron zendt, de school te behouden als stemvork van het Evangelie.

U geeft Uw kind voor heel zijn leven een onvergetelijk jaar en een stuk franse cultuur mee.

De Heer en Mevr. Ir. A. Griffioen, Zwaardemakerlaan 31 te Utrecht, tel. 030-713800, zijn bereid U alle gewenste inlichtingen te geven. Zij kunnen dat, omdat hun eigen dochtertje (12) met heel veel plezier nu de cursus 1971/72 volgt.

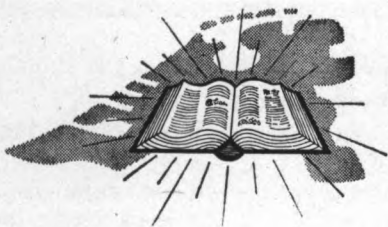
Helpt ons Paron in stand te houden en geeft Uw jongen of meisje een pracht jaar in Frankrijk.

U kunt Uw kinderen opgeven, liefst vóór 1 juni a.s., bij het Secretariaat van de Stichting „VRIENDEN VAN PARON”, Schiedamse Vest 52 d te Rotterdam-1; tel. 010-125321.

Dr. N. J. van Eikema Hommes, Voorzitter
Fred. C. Meyster, Penningmeester.

een opdracht voor ons... en voor u...

De EVANGELISCHE OMROEP is geen overbodige luxe. Kies, NU HET NOG KAN, De EVANGELISCHE OMROEP!

U kunt abonnee op „Visie” worden voor f 7,- per kwartaal of contribuant voor f 5,- per jaar.

De EVANGELISCHE OMROEP is geen vrijblijvende zaak, maar een opdracht voor ons... en voor U...! De verkondiging van het Evangelie van Jezus Christus moet voortgaan, JUIST NU. Doet U mee?

BEL OF SCHRIJF NAAR:

DE EVANGELISCHE OMROEP

POSTBUS 565 - HILVERSUM - TEL. 02150 - 44616